63. DERS

ÖVME VE YERME FİİLLERİ

<u>ÖVME VE YERME FİİLLERİ</u>

Arapça'da bir şeyin iyi veya kötü olduğunu belirtmek ya da bir şeyi övmek veya yermek için -daha önce gördüğümüz '***Taaccüp Fiilleri***' konusundan tamamen farklı olarak- '***Medih ve Zem Fiilleri***' adını verdiğimiz birtakım özel fiiller (نِعْمَ\ حَبَّذَا\ بِئْسَ\ لاَ حَبَّذَا) kullanılır.

Mazi olduğu kabul edilen bu fiillerin ne mazi çekimi ne de muzari ve emir çekimleri bulunmadığı için bu fiiller '***camid fiil***' olarak değerlendirilmiştir. Bir cümlede '***Medih ve Zem Fiilleri***' nin kullanılabilmesi için bu fiillerin fâili durumundaki ismin ya;

1. başında harf-i tarif (ال) bulunması: (نِعْمَ الدَّلِيلُ رَشِيدٌ), veya
2. başında harf-i tarif (ال) bulunan bir isme muzâf olması:

   (نِعْمَ مُحَاسِبُ الشَّرِكَةِ خَالِدٌ), veya
3. vücuben gizli bir zamir olup bu zamiri kendisinden sonra gelen bir temyizin açıklıyor olması: (نِعْمَ مُهَنْدِسًا عُمَرُ), veyahut ta
4. ism-i mevsul işlevi gören مَا veya مَنْ isimlerinden biri olması:

   (نِعْمَ مَا تَفْعَلُ الْخَيْرُ) zorunluluğu bulunmaktadır.

<u>Not :</u> Medih ve Zem fiillerinin fâillerinden sonra, övgü ve yergiye konu olan kelimeye işaret eden bir isim bulunur. Buna, -*söz konusu övgü veya yergi bu isme tahsis edildiği için*- '***Mahsus***' adı verilmektedir.

**MEDİH VE ZEM FİİLLERİ,
ÇEKİMİ OLMAYAN (CAMİD) FİİLLERDENDİR.**

'Ni'me ve Bi'se' Medih ve Zem Fiillerinin İrap Şekli : I		
Mahsus (Medih Fiilinin Mahsusu)	Fâil (Lafzen Merfû)	Medih Fiili (Mazi, Fetha Üzere Mebnî)
فَاتِحٌ	الْمُدَرِّبُ	نِعْمَ
Muahhar Mübteda	Mukaddem Haber (Mahallen Merfû)	
Fatih ne iyi bir antrenördür!		

'Ni'me ve Bi'se' Medih ve Zem Fiillerinin İrap Şekli : II		
Mahsus (Haber) (Mübtedası Gizli 'Hüve')	Fâil (Lafzen Merfû)	Medih Fiili (Mazi, Fetha Üzere Mebnî)
فَاتِحٌ	الْمُدَرِّبُ	نِعْمَ
Fatih ne iyi bir antrenördür!		

Nİ'ME VE Bİ'SE'NİN FÂİLİNİN,
BAŞINDA HARF-İ TARİF OLAN BİR İSİM OLUŞUYLA İLGİLİ ÖRNEKLER

(1) صَمَتَ صَاحِبُ الْعَمَلِ لَحْظَةً ثُمَّ اسْتَأْنَفَ حَدِيثَهُ قَائِلاً: نِعْمَتِ الْفِكْرَةُ هٰذِهِ!

Patron bir an için sustu ve yeniden söze başladı: 'Bu ne iyi fikir!'

(2) نِعْمَ الْقَائِدُ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ الَّذِي لَمْ يَنْهَزِمْ قَطُّ فِي الْمَعَارِكِ!

Savaşlarda hiç yenilmeyen Halid bin Velid ne iyi kumandandır!

(3) نِعْمَ الطَّالِبُ مُحَمَّدٌ اَلَّذِي يُؤَدِّي جَمِيعَ وَاجِبَاتِهِ فِي وَقْتِهَا!

Bütün ödevlerini zamanında yapan Muhammed ne iyi talebedir!

(4) نِعْمَ الْمُدِيرُ السَّيِّدُ حَسَنٌ اَلَّذِي يَدْفَعُ رَوَاتِبَ الْعُمَّالِ فِي مُسْتَهَلِّ الشَّهْرِ دَائِمًا!

İşçilerin maaşlarını hep ayın başında ödeyen Hasan Bey ne iyi idarecidir!

(5) بِئْسَ الْخُلُقُ الْبُخْلُ الَّذِي يَجْعَلُ الْإِنْسَانَ يَعِيشُ مَعْزُولاً عَنْ مُجْتَمَعِهِ!

İnsanı, içinde yaşadığı toplumdan soyutlayan 'cimrilik' ne kötü bir huydur!

(6) نِعْمَ الطَّبِيبُ السَّيِّدُ إِسْمَاعِيلُ الَّذِي يَعْتَنِي بِكُلِّ مَرْضَاهُ حَقَّ الْعِنَايَةِ!

Bütün hastalarıyla gerektiği gibi ilgilenen İsmail Bey ne iyi doktordur!

(7) بِئْسَتِ الْعَادَاتُ التَّدْخِينُ وَ تَعَاطِي الْمُخَدِّرَاتِ وَ تَنَاوُلُ الْكُحُولِيَّاتِ وَ لَعِبُ الْقِمَارِ!

Sigara, uyuşturucu, alkol ve kumar ne kötü alışkanlıklardır!

(8) نِعْمَتِ الْخِصَالُ الْجُودُ وَ السَّمَاحَةُ وَ حُسْنُ الضِّيَافَةِ وَ التَّوَاضُعُ!

Cömertlik, hoşgörü, konukseverlik ve alçakgönüllülük ne iyi hasletlerdir!

(9) نِعْمَتِ الْمَوَادُّ الْمُغَذِّيَةُ الْمُكَسَّرَاتُ مِثْلُ الْجَوْزِ وَ اللَّوْزِ وَ الْبُنْدُقِ وَ الْفُسْتُقِ!

Ceviz, badem, fındık, fıstık gibi kuruyemişler ne iyi besleyici maddelerdir!

(10) بِئْسَتِ الْعَادَةُ لِلْأَشْخَاصِ السِّمَانِ أَنْ يَتَنَاوَلُوا الْمُعَجَّنَاتِ بِكَثْرَةٍ!

Çok fazla hamurişi yemek, şişman kişiler için ne kötü bir alışkanlıktır!

Nİ'ME VE Bİ'SE'NİN FÂİLİNİN,
HARF-İ TARİFLİ BİR İSME MUZÂF OLUŞUYLA İLGİLİ ÖRNEKLER

(1) نِعْمَ مَصْدَرُ الْبَرَكَةِ الْأَرَاضِي الزِّرَاعِيَّةُ التُّرْكِيَّةُ وَ أَنْهُرُهَا الْمُتَدَفِّقَةُ!

Türkiye'nin tarım arazileri ve çağlayan nehirleri ne iyi bir bereket kaynağıdır!

(2) نِعْمَ مَصَادِرُ الطَّاقَةِ السُّدُودُ وَ الطَّاحُونَاتُ الْمَائِيَّةُ وَ الْهَوَائِيَّةُ!

Barajlar, su ve yel değirmenleri ne iyi enerji kaynaklarıdır!

(3) بِئْسَ مَصِيرُ الْأَشْرَارِ وَ الْمُجْرِمِينَ الْمُعْتَقَلَاتُ وَ السُّجُونُ وَ الْمَنَافِي!

Karakollar, hapishaneler ve sürgün yerleri kötü insanlar ve suç işleyenler için ne kötü yerlerdir!

(4) نِعْمَتْ زَوْجَاتُ النَّبِيِّ خَدِيجَةُ وَ سَوْدَةُ وَ عَائِشَةُ وَ حَفصَةُ وَ أُخْرَيَاتُهُنَّ!

Hz. Hatice, Sevde, Aişe, Hafsa ve diğerleri peygamber için ne iyi zevcelerdir!

(5) بِئْسَ رَبُّ الْأُسْرَةِ الْوَالِدُ الَّذِي لاَ يَهْتَمُّ بِتَرْبِيَةِ أَطْفَالِهِ وَ تَعْلِيمِهِمْ.

Çocuklarının eğitim ve öğretimlerine önem vermeyen baba ne kötü bir babadır!

(6) نِعْمَ زَعِيمُ الْحِزْبِ السِّيَاسِيِّ الَّذِي يُفَضِّلُ مَصَالِحَ الشَّعْبِ عَلَى مَصَالِحِ نَفْسِهِ!

Halkın çıkarlarını kendi çıkarlarına tercih eden bir politikacı ne iyi bir parti lideridir !

(7) بِئْسَ رَجُلُ الْمُرُورِ الشُّرْطِيُّ الَّذِي يَتَلَقَّى رِشْوَةً مِنَ السَّائِقِينَ بِكُلِّ وَقَاحَةٍ!

Yüzsüzlük ederek şoförlerden rüşvet alan polis ne kötü bir trafik memurudur!

(8) نِعْمَتْ رَبَّةُ الْبَيْتِ الْمَرْأَةُ الَّتِي تَسْتَقْبِلُ ضُيُوفَهَا بِوَجْهٍ بَشُوشٍ!

Konuklarını güler bir yüzle karşılayan kadın ne iyi bir ev hanımıdır!

(9) نِعْمَ شَاهِدُ عِيَانٍ الرَّجُلُ الَّذِي لاَ يَجْتَنِبُ إِبْلَاغَ حَادِثٍ يُشَاهِدُهُ لِلشُّرْطَةِ!

Gördüğü olayı emniyete bildirmekten çekinmeyen kişi ne iyi bir görgü tanığıdır!

(10) بِئْسَتْ مَنَاهِجُ التَّرْبِيَةِ التَّأْنِيبُ وَ الضَّرْبُ وَ الْحَبْسُ وَ التَّعْذِيبُ!

Azarlama, dayak, hapsetme ve işkence ne kötü eğitim metotlarıdır!

'Ni'me ve Bi'se'nin Fâili Gizli Olup, Bu Gizli Fâilin Bir Temyiz Tarafından Açıklanması İle İlgili Örnek Cümle		
Mahsus (Medih Fiilinin Mahsusu)	Temyiz (Lafzen Mansup)	Medih Fiili (Fâili Gizli Bir 'Hüve')
اَلشَّهَامَةُ	خَصْلَةً	نِعْمَ
Muahhar Mübteda	Mukaddem Haber (Mahallen Merfû)	
Âlicenaplık ne iyi bir haslettir!		

Nİ'ME VE Bİ'SE'NİN FÂİLİ GİZLİ OLUP, BU GİZLİ FÂİLİN BİR TEMYİZ TARAFINDAN AÇIKLANMASI İLE İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

(1) نِعْمَ تَقْلِيدًا يُتَّبَعُ فِي تُرْكِيَا تِلاَوَةُ الْقُرْآنِ بَعْدَ وَفَاةِ شَخْصٍ وَ الدُّعَاءُ لَهُ!

Bir kişinin vefatından sonra Kur'an okunması ve kendisine dua edilmesi Türkiye'de sürdürülen ne iyi bir gelenektir!

(2) نِعْمَ خَصْلَةً تَنْبِيهُ الشَّخْصِ إِلَى أَخْطَائِهِ بِلُطْفٍ وَ بِدُونِ إِحْرَاجٍ!

Birinin hatalarını, kendisini incitmeden belirtmek ne iyi bir haslettir!

(3) بِئْسَ خُلُقًا اغْتِيَابُ النَّاسِ مِنْ وَرَائِهِمْ وَ مَدِيحُهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ!

İnsanları arkalarından çekiştirmek, yüzlerine karşı övmek ne kötü bir huydur!

(4) نِعْمَ سُلُوكًا اِسْتِقْبَالُ الضُّيُوفِ عِنْدَ مَدْخَلِ الدَّارِ بِابْتِسَامَةٍ!

Konukların kapıda, güleryüzle karşılanması ne iyi bir davranıştır!

(5) بِئْسَ مُرَبِّيًا اَلشَّخْصُ الَّذِي يَطْلُبُ مِنَ الطُّلاَّبِ أَنْ يَكُونُوا دَائِمًا جَادِّينَ.

Öğrencilerinden daima ciddi olmalarını isteyen kişi bir eğitimci olarak ne kötüdür!

(6) نِعْمَ قَرِينًا اَلْكِتَابُ الَّذِي لاَ يَسْأَمُ وَ لاَ يَشْتَكِي مِنْكَ وَ يَدُلُّكَ دَوْمًا عَلَى الْحَقِيقَةِ!

Sizden bıkmayan, yakınmayan ve size hep hakikati gösteren kitap ne iyi bir dostttur!

(7) بِئْسَ رَجُلاً مَنْ يَعْتَمِدُ عَلَى غَيْرِ اللّٰهِ وَ يَتَمَسَّكُ بِأَسْبَابٍ دُنْيَوِيَّةٍ فَقَطْ!

Allah'tan başkasına güvenen ve sadece dünyevi sebeblere sarılan kişi ne kötüdür!

(8) نِعْمَ وَسِيلَةُ تَسْلِيَةٍ اَلْكُتُبُ الْمُسَلِّيَةُ مِثْلُ الرِّوَايَاتِ وَ الْأَقَاصِيصِ وَ كُتُبِ الْفُكَاهَاتِ!

Roman, öykü ve fıkra kitapları gibi eğlendirici kitaplar ne iyi teselli aracıdır!

(9) نِعْمَ وَلِيًّا اَللّٰهُ الَّذِي يُرَاقِبُ الْإِنْسَانَ دَائِمًا وَ يُشْعِرُهُ بِأَنَّهُ مَعَهُ!

İnsanı hep gözleyen ve ona yanında olduğunu hissettiren Allah ne iyi bir dosttur!

(10) بِئْسَ شَرَابًا اَلْمَشْرُوبَاتُ الْكُحُولِيَّةُ مِثْلُ الْبِيرَةِ وَ الْخَمْرِ وَ الْوِسْكِي وَ الْكُونْيَاكِ!

Bira, şarap, viski ve konyak gibi alkollü içkiler ne kötü içeceklerdir!

'Ni'me ve Bi'se'nin Fâilinin, İsm-i Mevsul İşlevi Gören مَا veya مَنْ İsimlerinden Biri Olması İle İlgili Örnek Cümle		
Mahsus (Zem Fiilinin Mahsusu)	Fâil + Sıla Cüm. (Fâil Mahallen Merfû)	Zem Fiili (Fetha Üzere Mebni)
اَلْكَذِبُ	مَا تَقُولُهُ	بِئْسَ
Muahhar Mübteda	Mukaddem Haber (Mahallen Merfû)	
Yalan, söylediğin ne kötü şeydir!		

Nİ'ME VE Bİ'SE'NİN FÂİLİNİN, İSM-İ MEVSUL İŞLEVİ GÖREN 'MÂ' VEYA 'MEN' İSİMLERİNDEN BİRİ OLMASI İLE İLGİLİ CÜMLE ÖRNEKLERİ

(1) نِعْمَ مَا يَقُومُ بِهِ الطَّبِيبُ مِنْ تَرْوِيحٍ وَ تَسْلِيَةٍ لِلْمَرِيضِ قَبْلَ الْعَمَلِيَّةِ الْجِرَاحِيَّةِ!

Ameliyat öncesinde hastayı rahatlatması doktorun yaptığı ne iyi bir şeydir!

(2) نِعْمَ مَا يَكْتَسِبُهُ الدَّارِسُ مِنْ تَجَارِبَ مِمَّا يُوَاجِهُهُ مِنْ صُعُوبَاتٍ أَثْنَاءَ دِرَاسَتِهِ فِي الْخَارِجِ!

Yurtdışındaki tahsili esnasında yüzyüze geldiği güçlükler, öğrencinin kazandığı ne iyi tecrübelerdir!

(3) بِئْسَ مَا تُعَامِلُ بِهِ وَالِدَيْكَ مِنْ مُخَالَفَةٍ لَهُمَا وَ خُرُوجٍ عَلَى أَوَامِرِهِمَا!

Anne babana karşı gelmen ve emirlerini dinlememen, kendilerine yaptığın ne kötü bir muameledir!

(4) نِعْمَ مَنْ تُعَلِّمُهُ الْعَرَبِيَّةَ مَنْ يُوَاظِبُ عَلَى دُرُوسِهِ وَ يَعْتَنِي بِهَا اعْتِنَاءً بَالِغًا!

Derslerine devam eden ve onlara son derece itina gösteren, kendisine Arapça öğrettiğin ne iyi bir kişidir!

(5) نِعْمَ مَنْ تَتَّخِذُهُ صَدِيقًا لِنَفْسِكَ وَ تَتَبَادَلُ مَعَهُ التَّحِيَّاتِ وَالزِّيَارَاتِ سُلَيْمَانُ.

Süleyman, kendisiyle arkadaşlık ettiğin, selamlaştığın ve ziyaretleştiğin ne iyi bir kimsedir!

ÖNEMLİ NOT

'***Habbezâ***' ve '***Lâ Habbezâ***' medih ve zem fiillerinin sonlarında yer alan '***zâ***' sözcüğü ism-i işaret olup sürekli olarak kendisinden önceki '***Habbe***' ve '***Lâ Habbe***' fiillerinin fâili konumundadır. Dolayısıyla '***Habbezâ***' ve '***Lâ Habbezâ***' sonrasında gelen kelimeler kesinlikle fâil değil. söz konusu fâilin mahsusu durumundadır.

'Habbezâ', 'Lâ Habbezâ' Medih ve Zem Fiillerinin İrap Şekli		
Câr-Mecrur	Mahsus	Fiil + Fâil
فِي الْهَوَاءِ الطَّلْقِ	التَّجَوُّلُ	حَبَّذَا
Muahhar Mübteda		Mukaddem Haber (Mahallen Merfû)
Açık havada dolaşmak ne güzel!		

'HABBEZÂ', 'LÂ HABBEZÂ' MEDİH VE ZEM FİİLLERİNİN İRAP ŞEKLİ İLE İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

(1) حَبَّذَا الْعُطْلَةُ الصَّيْفِيَّةُ فِي شَاطِئِ الْبَحْرِ خَاصَّةً فِي هٰذِهِ الْأَيَّامِ الْمُحْرِقَةِ!

Özellikle de bu kavurucu günlerde, deniz kenarında yaz tatili ne iyi olur!

(2) حَبَّذَا الشَّجَاعَةُ وَ الشَّهَامَةُ وَ السَّخَاوَةُ وَ التَّوَاضُعُ فِي مَوْضِعِهَا!

Yerinde cesaret, gözüpeklik, cömertlik ve tevazu ne iyi şeylerdir!

(3) حَبَّذَا قِرَاءَةُ الرِّوَايَاتِ وَ الْأَقَاصِيصِ وَ الْمَجَلَّاتِ وَ الصُّحُفِ لِإِتْقَانِ لُغَةٍ!

Bir dili iyice öğrenmek için roman, hikaye, dergi ve gazete okumak ne iyidir!

(4) لاَ حَبَّذَا اْلإِدْمَانُ عَلَى التَّدْخِينِ وَ تَنَاوُلِ الْمَشْرُوبَاتِ الْكُحُولِيَّةِ وَ الْمُخَدِّرَاتِ!

Sigara, alkollü içecekler ve uyuşturucu madde bağımlılığı ne kötü bir şeydir!

(5) لاَ حَبَّذَا إِفْشَاءُ أَسْرَارِ النَّاسِ وَ طَعْنُهُمْ فِي ظُهُورِهِمْ!

İnsanların sırlarını açıklamak ve onları arkadan vurmak ne kötüdür!

(6) لاَ حَبَّذَا السِّمْنَةُ وَ الْكَسَلُ وَ التَّخَدُّرُ وَ التَّرَاخِي خَاصَّةً لِلشُّبَّانِ!

Şişmanlık, hımbıllık, uyuşukluk ve rehavet bilhassa gençler için ne kötüdür!

(7) حَبَّذَا اسْتِعْدَادُ الطُّلاَّبِ لِلاِمْتِحَانَاتِ كُلِّهَا!

Öğrencilerin bütün sınavlara hazırlık yapmaları ne iyi!

(8) حَبَّذَا الدَّوْلَةُ الَّتِي تُعْطِي مُوَاطِنَهَا جَمِيعَ حُقُوقِهِ الْمَدَنِيَّةِ!

Vatandaşına bütün medeni haklarını veren bir devlet ne iyi bir devlettir!

(9) لاَ حَبَّذَا الْاِعْتِدَاءُ عَلَى حُقُوقِ الْآخَرِينَ!

Başkalarının haklarına tecavüz etmek ne kötüdür!

(10) لاَ حَبَّذَا تَوْجِيهُ الشُّبَّانِ إِلَى الْمَقَاهِي وَ الْمَلاَهِي!

Gençlerin kahvehanelere ve eğlence merkezlerine yönlendirilmeleri ne kötüdür!

(11) حَبَّذَا الْمُصَادَقَةُ وَ الْأُخُوَّةُ فِي السَّرَّاءِ وَ الضَّرَّاءِ!

Sevinç ve üzüntü zamanlarında arkadaşlık ve kardeşlik ne kadar iyi!

(12) حَبَّذَا مُعَالَجَةُ الْمَوْضُوعِ بِأَطْرَافِهِ الْإِيجَابِيَّةِ وَ السَّلْبِيَّةِ عَلَى السَّوَاءِ!

Konunun hem olumlu hem de olumsuz tarafları ile ele alınması ne iyi!

(13) حَبَّذَا التَّتَلْمُذُ عَلَى يَدِ هٰذَا الْأُسْتَاذِ الْاِقْتِصَادِيِّ!

Bu ekonomi profesörünün öğrencisi olmak ne iyi!

(14) لاَ حَبَّذَا أَنْ يَعِيشَ الْإِنْسَانُ حَيَاةً رَتِيبَةً فِي حَيَاتِهِ الْأُسَرِيَّةِ وَ الْمِهَنِيَّةِ عَلَى السَّوَاءِ!

İnsanın hem aile hem de iş hayatında monoton bir hayat sürmesi ne kötü!

(15) لاَ حَبَّذَا ارْتِفَاعُ سِعْرِ الدُّولاَرِ هٰذِهِ الْأَيَّامَ مِنْ جِهَةِ الْمَصَالِحِ الْقَوْمِيَّةِ!

Şu günlerde dolar piyasasının yükselmesi milli menfaatlerimiz açısından ne kötü!

(16) لاَ حَبَّذَا أَنْ يَمُوتَ الزَّوْجَانِ فِي حَادِثِ الْمُرُورِ الْمَأْسَاوِيّ نَفْسِهِ!

Karı-kocanın aynı üzücü trafik kazasında ölmüş olması ne kadar kötü!

(17) حَبَّذَا الْتِحَاقُ ابْنِكَ بِإِحْدَى الْمَدَارِسِ الْخَاصَّةِ!

Oğlunun, özel okullardan birine kaydolmuş olması ne kadar iyi!

(18) حَبَّذَا أَنْ تَتَبَنَّى الْأَحْزَابُ فِي أَيِّ دَوْلَةٍ آرَاءً مُشْتَرَكَةً فِي حَلِّ الْمَسَائِلِ الْأَهْلِيَّةِ!

Herhangi bir ülkede partilerin, iç sorunların çözümünde ortak kanaatlere sahip olması ne iyi!

(19) حَبَّذَا الْمُشَاوَرَةُ الطِّبِّيَّةُ قَبْلَ إِدْخَالِ الْمَرِيضِ فِي غُرْفَةِ الْعَمَلِيَّةِ الْجِرَاحِيَّةِ!

Hastanın, ameliyat odasına alınmasından önce konsültasyon yapılmış olması ne iyi!

(20) لاَ حَبَّذَا تَسْلِيمُ الْأَجْيَالِ النَّاشِئَةِ لِأَيْدِي مُعَلِّمِينَ غَيْرِ مُؤَهَّلِينَ!

Yeni yetişen kuşakların ehil olmayan öğretmenlere teslim edilmesi ne kadar kötü!

ÖNEMLİ NOT

Arapça'da '***Ni'me***' ve '***Bi'se***' camid fiilleri dışında, حَسُنَ ؛ خَبُثَ ؛ كَرُمَ ؛ سَاءَ gibi birtakım çekimli fiiller de '***övme***' ve '***yerme***' kavramı bildirirler ve irap bakımından medih ve zem fiillerinin tabi olduğu hükümlere tabi olurlar.

ÖNEMLİ NOTLAR

1. '***Ni'me***' ve '***Bi'se***' fiillerinin fâilleri ile, övme ve yermeye konu olan 'mahsus' öğesi arasında nicelik yönünden tam bir uyum aranır. Yâni, bu fiillerin fâilleri tekil ise mahsus da tekil, ikil ise mahsus da ikil ve nihayet çoğul ise mahsus da çoğul olur.

2. '***Ni'me***' ve '***Bi'se***' fiilleri ile bu fiillerin fâili konumundaki kelimelerin cinsiyet yönünden uyumlu olması zorunlu olmayıp tercihe bağlıdır. Fâillerin müennes olması durumunda bu fiillerin fâile uygun kullanımı نِعْمَتْ ve بِئْسَتْ şeklindedir.

3. '***Habbezâ***' ve '***Lâ Habbezâ***' fiilleri ile bu fiillerin mahsusu konumundaki kelimeler arasında ise ne cinsiyet yönünden ne de sayı yönünden herhangi bir uyum aranması söz konusu değildir. Mahsus olan kelime ister tekil-ikil-çoğul bir kelime olsun, isterse müzekker veya müennes olsun bu iki fiil daima aynı şekilde kullanılmaktadır.

اَلتَّقَالِيدُ

يَنْدَرِجُ تَحْتَ هٰذَا الْمُصْطَلَحِ (تَقَالِيدُ) ظَوَاهِرُ رُوحِيَّةٌ وَ اجْتِمَاعِيَّةٌ وَ ثَقَافِيَّةٌ وَ عَقَائِدِيَّةٌ مُتَنَوِّعَةٌ. عِنْدَمَا تَجْلِسُ الْأُمُّ إِلَى جَانِبِ سَرِيرِ طِفْلِهَا لِتُنَوِّمَهُ فَتُغَنِّي لَهُ، وَ عِنْدَمَا يَخْرُجُ الْأَوْلَادُ إِلَى سَاحَةِ الْقَرْيَةِ وَ أَزِقَّتِهَا يَلْعَبُونَ بِالْحِجَارَةِ وَ الْعِيدَانِ وَ الدُّمَى أَلْعَابًا لَا يُعْرَفُ لَهَا بَدْءٌ، وَ عِنْدَمَا يَمْرَضُ الطِّفْلُ فَتَرْتَعِدُ فَتَقُولُ لَهَا الْجَدَّةُ: عَيْنٌ خَبِيثَةٌ أَصَابَتْهُ أَوْ صَاحِبُ عَيْنٍ زَرْقَاءَ أَصَابَهُ فَاصْنَعُوا لَهُ حِجَابًا، وَ عِنْدَمَا تَجْلِسُ الْأُمُّ إِلَى ابْنَتِهَا تُعَلِّمُهَا الْغَزْلَ وَ الطَّبْخَ وَ الْغَسْلَ كَمَا تَعَلَّمَتْهَا هِيَ مِنْ أُمِّهَا، وَ كَمَا تَعَلَّمَتْهَا أُمُّهَا عَنْ أُمِّهَا، وَ عِنْدَمَا يَجْتَمِعُ الْقَرَوِيُّونَ مُتَعَاوِنِينَ عَلَى جَمْعِ الْغِلَالِ وَ قَطْفِ الْعِنَبِ، وَ عِنْدَمَا يَخْرُجُونَ إِلَى الْمَزَارَاتِ يُقَدِّمُونَ الْعَطَايَا فَيَذْبَحُونَ وَ يَأْكُلُونَ وَ يَرْقُصُونَ وَ يَعُودُونَ مُطْمَئِنِّينَ إِلَى نُفُوسِهِمْ رَاضِينَ عَنْهَا أَنَّهَا قَامَتْ بِوَاجِبٍ دِينِيٍّ عَظِيمٍ، وَ عِنْدَمَا يُجْلِسُونَ الْعَرُوسَ عَلَى دَكَّتِهَا فَيُجَلُّونَهَا وَ يُغَنُّونَ لَهَا ثُمَّ يَخْرُجُونَ بِهَا رَاكِبَةً فَرَسًا وَ بِيَدِهَا خَمِيرَةٌ لِتُطْلِقَهَا عَلَى عَتَبَةِ بَابِ الْعَرِيسِ، وَ عِنْدَمَا تَنْطَلِقُ الْحَنَاجِرُ بِالزَّغْرَدَةِ وَ الْأَهَازِيجِ وَ الْحِدَاءِ. جَمِيعُ هٰذِهِ وَ غَيْرُهَا كَثِيرٌ، وَ تَنْدَرِجُ تَحْتَ لَفْظَةِ التَّقَالِيدِ.

كلمة اليوم

خَيْرُ الْأَصْدِقَاءِ مَنْ: يُقْبِلُ عَلَيْكَ إِذَا أَدْبَرَ الزَّمَانُ عَنْكَ